Lateralisatie: een handige term of een kluwen van betekenissen?

Vrijdag 2 Oktober 11u30-12u30

dr Marieke Coussens

Marieke Coussens

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Gebruik van dit materiaal

Deze deelversie wordt ter beschikking gesteld aan deelnemers van de lezing “Lateralisatie: een handige term of een kluwen van betekenissen?” (2 oktober 2026).

Toegestaan

Persoonlijk en professioneel naslaggebruik door de ontvanger.

Niet toegestaan zonder voorafgaande toestemming

Marieke Coussens

Verder verspreiden of publiceren; slides of onderdelen overnemen in eigen presentaties, lessen, opleidingen of online materiaal; de presentatie aanpassen en opnieuw verspreiden.

© 2026 dr. Marieke Coussens. Voor ander gebruik: vraag vooraf toestemming aan de auteur.

Inhoudstafel

Vijf stappen in één klinische redenering

01 Maak kennis met Noor

02 Wat betekent lateralisatie wel en niet?

03 Wat zit er in de “container” lateralisatie proble

04 Kijk breed, behandel gefocust

05 Wat als het moeilijk blijft?

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

MAAK KENNIS MET NOOR!

Marieke Coussens

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Even checken...

Wat bedoelen we eigenlijk met “lateralisatie”?

1 **Wat noemen jullie een lateralisatieprobleem?**
Welke voorbeelden komen spontaan in je op?

2 **Wat zie je dan concreet?**
Beschrijf eerst het waarneembare gedrag — nog zonder verklaring.

Welke kenmerken zou jij onder “lateralisatie” plaatsen?

Marieke Coussens

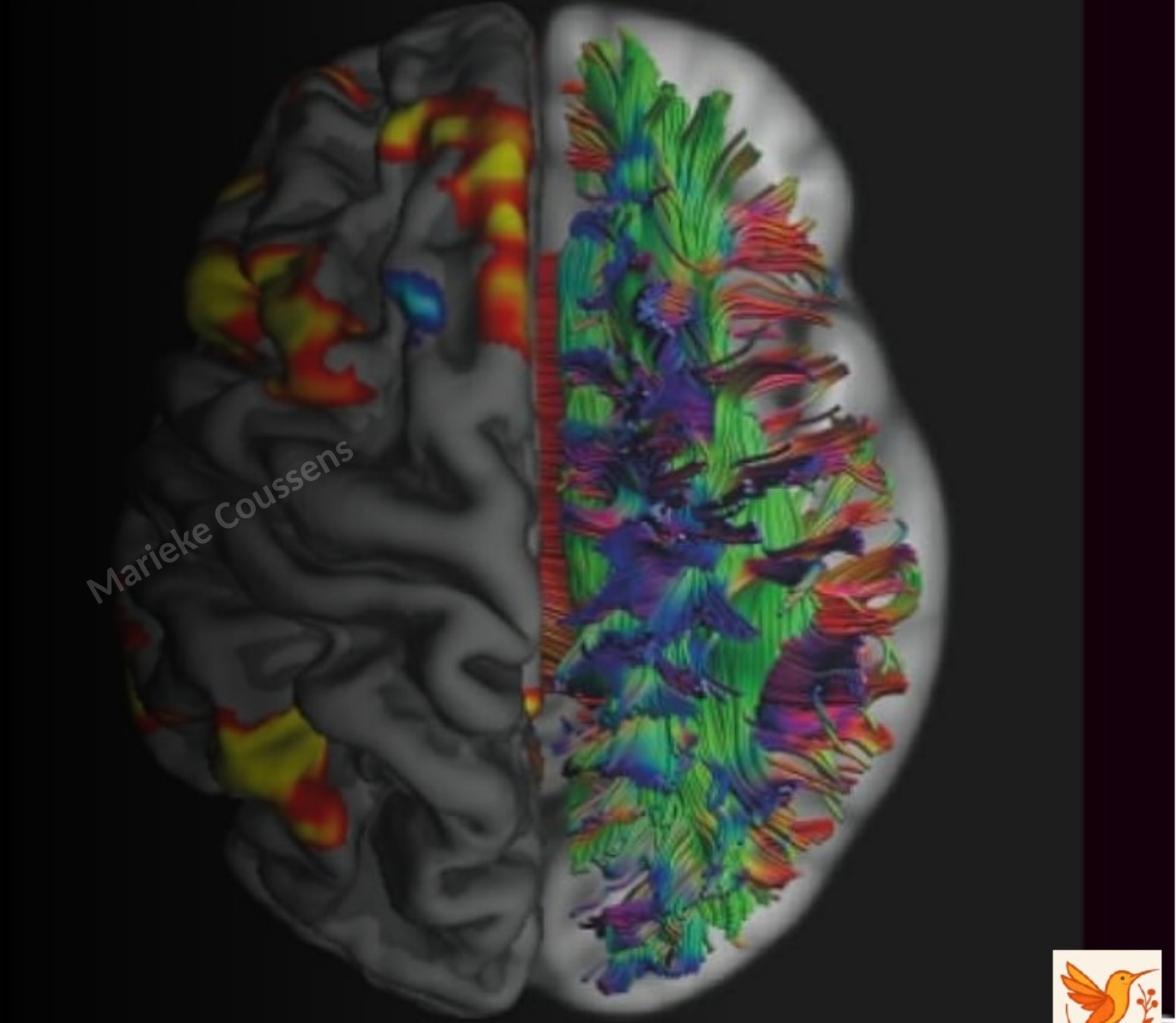
- ☐ Handvoorkeur
- ☐ Voetvoorkeur
- ☐ Oogvoorkeur
- ☐ Links en rechts onderscheiden
- ☐ Kruisen van de middellijn
- ☐ Bilaterale coördinatie
- ☐ Letter- en cijferomkeringen (b/d, 12/21…)
- ☐ Visueel-ruimtelijke verwerking
- ☐ Hemisferische specialisatie
- ☐ Motorische automatisatie

☐ **Ik weet niet goed waar de grens van het begrip ligt**

Dat is precies wat we gaan uitklaren.

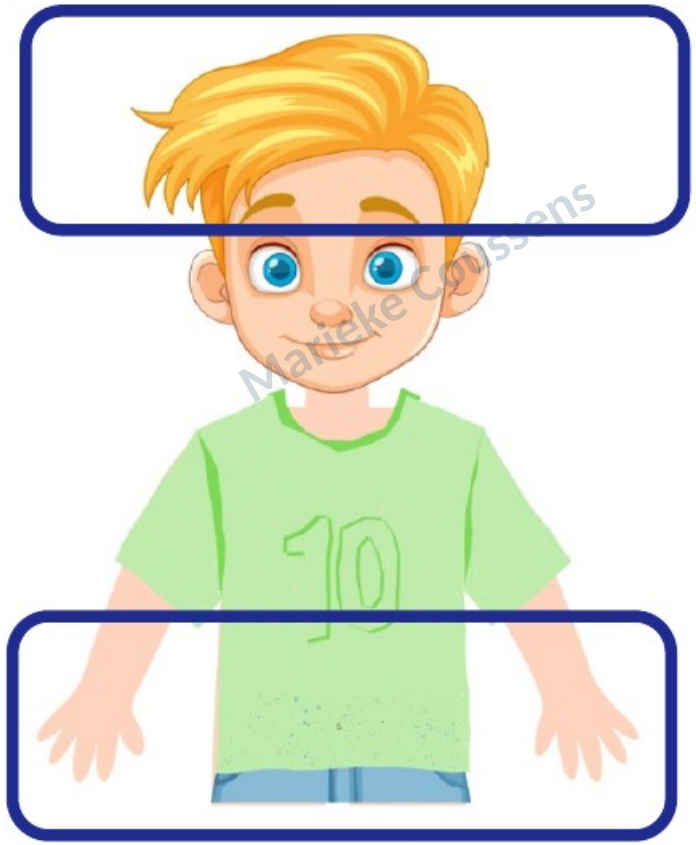
© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

WAT BETEKENT LATERALISATIE WEL-NIET?

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Lateralisatie bestaat

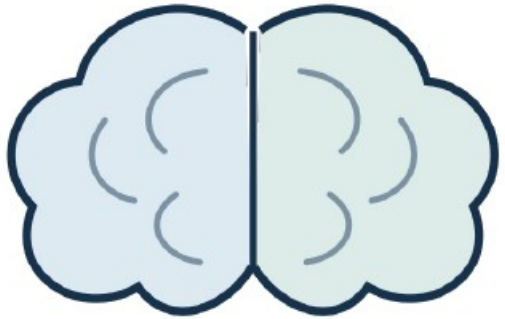

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Functionele lateralisatie?

- Taal bij meerderheid relatief sterker links gelateraliseerd
- Visuospatiële aandacht is gemiddeld relatief sterker rechts gelateraliseerd
- 1 functie zit niet in één hersenhelft alleen
- Beiden hersenhelften werken mee, maar niet altijd in dezelfde mate

Marieke Coussens

Lateralisatie = verschil in bijdrage, niet in strikte taakverdeling tussen L/R

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Taal: een sterk voorbeeld van functionele lateralisatie

2026

Precision fMRI bij 273 kinderen (4–16 jaar) + 107 volwassenen

Marieke Coussens

Tegelijk blijven andere kenmerken van het taalnetwerk verder ontwikkelen, zoals responssterkte en functionele connectiviteit.

© Marieke Coussens, 2025 | Uitsluitend voor persoonlijk raadplegen

Een belangrijke ontwikkelingsnuance

Lateralisatie is vroeg zichtbaar, maar de functionele organisatie blijft zich ontwikkelen.

1

VROEG AANWEZIG

Verschillen tussen hemisferen zijn al op jonge leeftijd aantoonbaar.

2

VERDERE ONTWIKKELING

Hersennetwerken en verbindingen tussen hersengebieden blijven zich ontwikkelen.

3

PLASTICITEIT

De functionele organisatie van het brein kan veranderen door ontwikkeling, ervaring en letsel.

Lateralisatie is geen ontwikkelingsmijlpaal die een kind wel of niet bereikt.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Handvoorkeur: wat zien we in de populatie?

Handvoorkeur is geen eenvoudige indeling in drie vaste groepen.

≈ 90%
RECHTS

≈ 10,6%
LINKS

sterke voorkeur — minder uitgesproken / gemengde voorkeur — sterke voorkeur

MIXED-HANDED

De voorkeurshand hangt af van de taak.

schrijft met rechts

gooit met links

AMBIDEXTER

Beide handen ongeveer even goed voor dezelfde taak.
Dit is zeldzaam.

schrijft met rechts

schrijft met links

Marieke Coussens

Mixed-handed ≠ ambidexter. De percentages hangen af van hoe handvoorkeur wordt gemeten en geclassificeerd.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Handvoorkeur: wat weten we?

Drie kernpunten

1

± 25% erfelijkheid

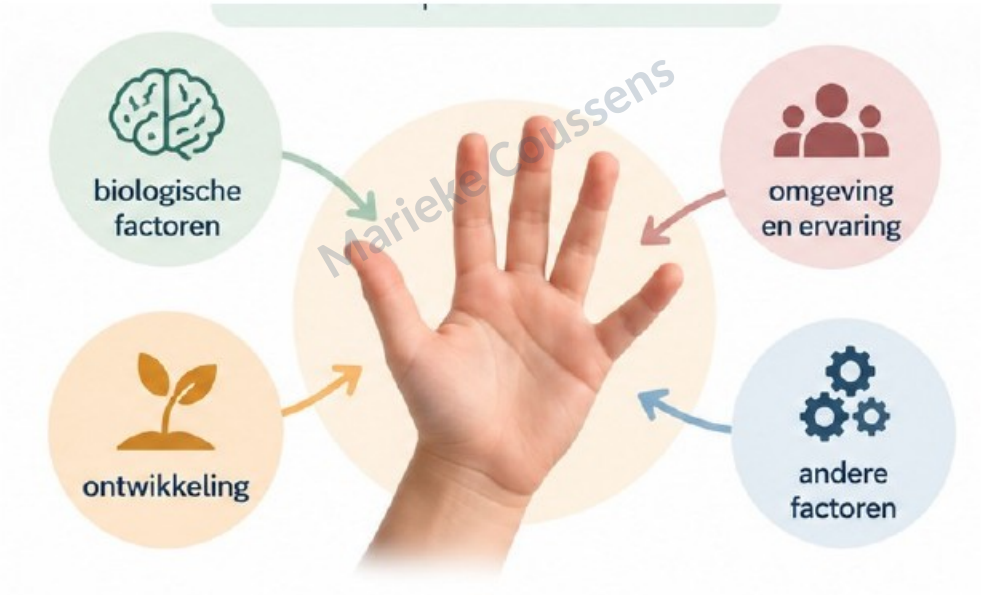
(op populatieniveau)

(op populatieniveau)

2

MEERDERE FACTOREN spelen mee

Marieke Coussens

3

≈ 90% is rechtshandig

Ongeveer 1 op 10 mensen is linkshandig (≈ 10,6%).

Biologische basis ≠ biologisch vastgelegd

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Wanneer wordt handvoorkeur zichtbaar?

De ontwikkeling begint veel vroeger dan de kleuterleeftijd.

Marieke Coussens

6–14 maanden

Vroege asymmetrie

Bij reiken zijn al links-/rechtsvoorkeurstrajecten meetbaar.

18–24 maanden

Meer consistentie

Bij complexere handelingen wordt voorkeur bij veel kinderen duidelijker.

± 2 jaar

Duidelijk patroon

De meerderheid toont een rechterhandvoorkeur; individuele trajecten verschillen.

kleuterperiode

Verder verfijnen

Sterkte en consistentie kunnen nog verder ontwikkelen.

Handvoorkeur ontstaat niet pas in de derde kleuterklas — dan is ze bij veel kinderen al duidelijk zichtbaar.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | Enkel intern gebruik, geen persoonlijk naslaggebruik

Het kind wisselt van hand. Waarom?

Niet meteen verklaren vanuit “lateralisatie” — eerst het functioneren onderzoeken.

1

Wanneer?

Meteen of pas na een tijdje?
Vermoeidheid • pijn • belasting

2

Bij welke taak?

Tekenen • schrijven • knippen
manipuleren • balvaardigheden

3

Wat vraagt de taak?

Is de fijnmotorische vaardigheid voldoende voor wat de taak vraagt?

4

Welk patroon?

Dezelfde actieve hand?
Taakafhankelijk? Wisselend over tijd?

Marieke Coussens

HANDWISSEL → **WAAROM?** → **FUNCTIONEREN ONDERZOEKEN** → **HYPOTHESES TOETSEN** ✓

Handwissel is een observatie, geen verklaring.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Het kind wisselt van hand. Waarom?

Niet meteen verklaren vanuit “lateralisatie” — eerst het functioneren onderzoeken.

Wanneer?

Meteen of pas na een tijdje?
Vermoeidheid • pijn • belasting

Bij welke taak?

Tekenen • schrijven • knippen
manipuleren • balvaardigheden

Wat vraagt de taak?

Is de fijnmotorische vaardigheid voldoende voor wat de taak vraagt?

Welk patroon?

Dezelfde actieve hand?
Taakafhankelijk? Wisselend over tijd?

Marieke Coussens

HANDWISSEL → **WAAROM?** → **FUNCTIONEREN ONDERZOEKEN** → **HYPOTHESES TOETSEN**

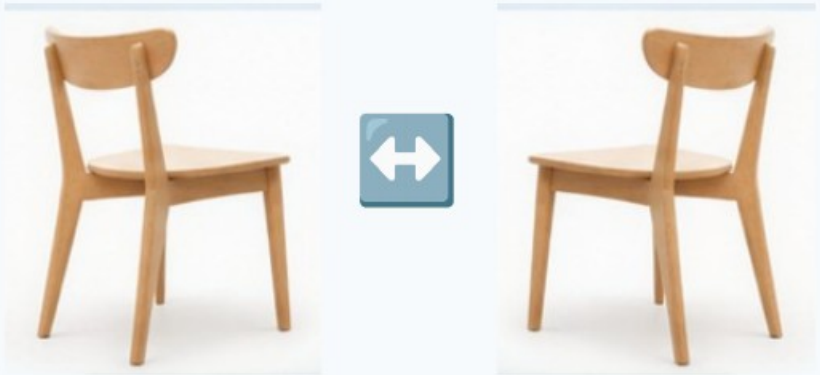
Handwissel is een observatie, geen verklaring.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Waarom spiegelen jonge kinderen?

Het visuele systeem moet leren dat richting bij letters soms van betekenis verandert.

Voor gewone objecten

Voor ons blijft dit dezelfde stoel.

→ leren lezen

Bij letters is richting belangrijk

b ≠ d

Een spiegeling kan een andere letter en dus een andere betekenis opleveren.

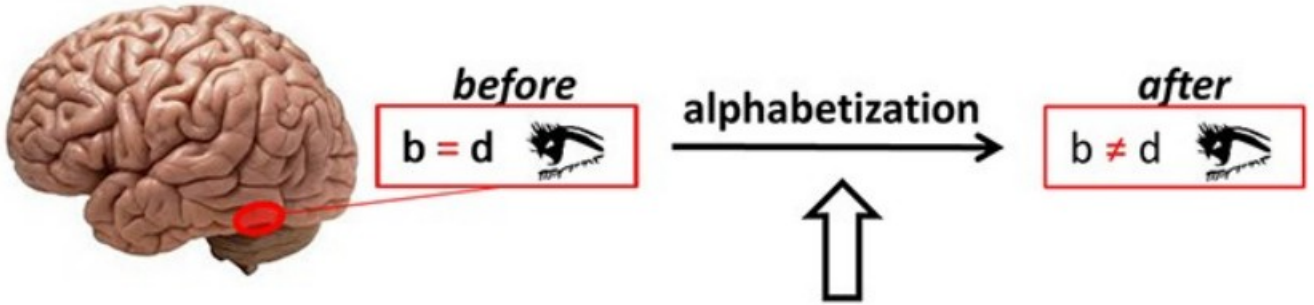
zien → letters leren → oriëntatie leren → automatiseren

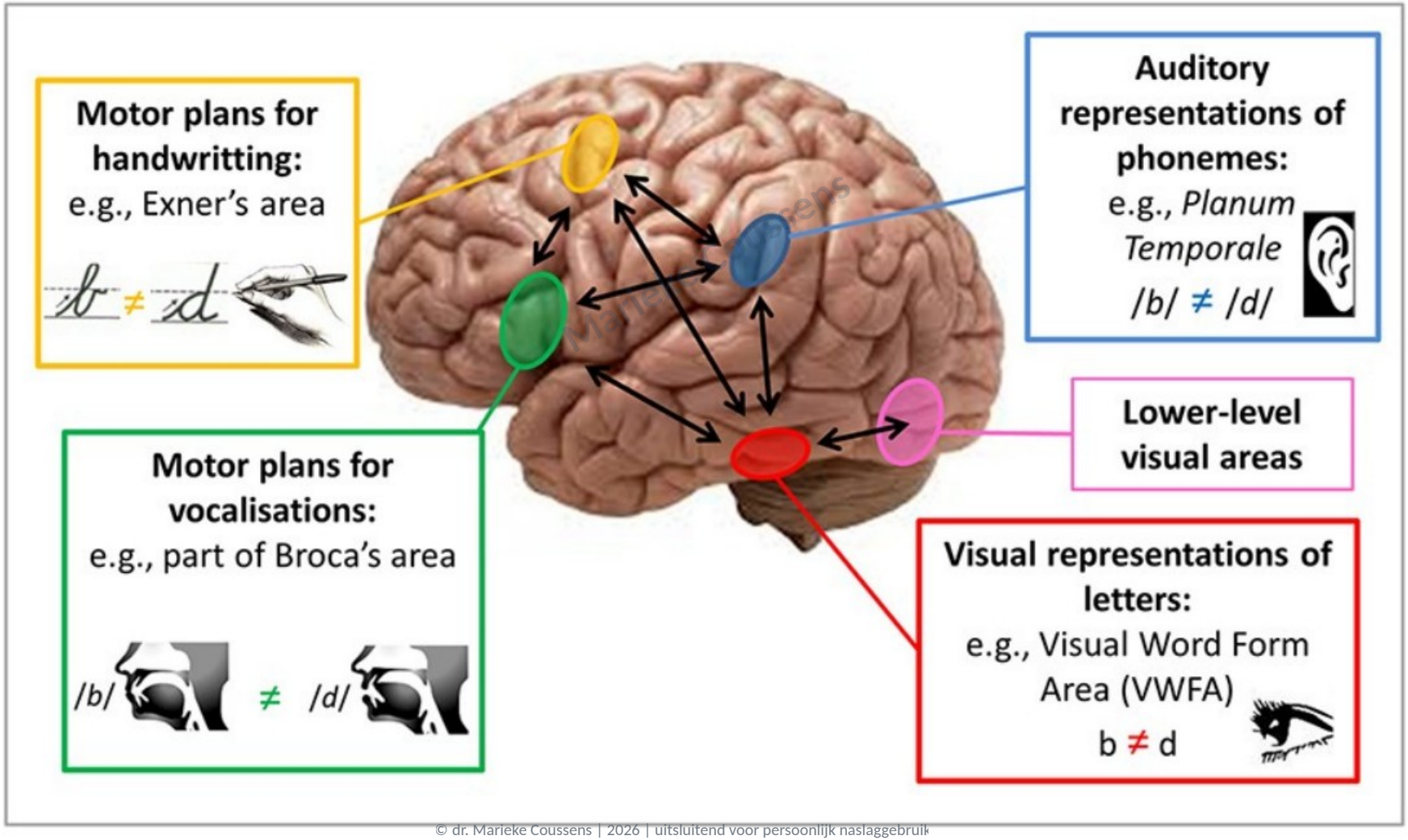
Bij letters leren kinderen dat spiegeling soms een andere letter oplevert.

Marieke Coussens

Concept: Dehaene et al. (2010) · NeuroImage 49, 1837–1848 · doi:10.1016/j.neuroimage.2009.09.014

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Spiegelen op 5–6 jaar: wat zegt onderzoek?

Spiegelingen komen bij typisch ontwikkelende jonge kinderen geregeld voor.

Spiegelen komt voor

b ↔ d

R ↔ Я

300 kinderen · 5–6 jaar

Letters en cijfers werden regelmatig gespiegeld.

Niet elk teken even vaak

3 ↔ Ɛ

Sommige vormen lokken spiegeling makkelijker uit dan andere.

367 kinderen · 5–6 jaar

Marieke Coussens

Links- of rechtshandig?

≠verklaring

De voorkeurshand verklaart spontane spiegelingen niet goed.

Spiegelen op 5–6 jaar ≠ bewijs voor “onvoldoende lateralisatie”

Fischer (2011, 2013); Fischer & Koch (2015).

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Een kind blijft spiegelen. Wat wil je dan weten?

Niet opnieuw “lateralisatie testen”, maar kijken wat er bij dit kind en deze taak meespeelt.

1	**Wanneer?**	Af en toe of vaak? Vooral bij vermoeidheid of tijdsdruk?
2	**Bij welke taak?**	Schrijven, tekenen, lezen? Bij bepaalde letters of cijfers?
3	**Wat kan het kind al?**	Kent het de letter? Kan het de vorm vlot maken?
4	**Welk patroon zie je?**	Eenmalig of terugkerend? Blijft het over tijd aanwezig?

Observeer het patroon → formuleer hypotheses → onderzoek het functioneren

Marieke Coussens

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

En bij neurodevelopmentale profielen?

Handvoorkeur verschilt op groepsniveau — maar is geen diagnostisch kenmerk.

Dyslexie

Mixed-handedness vaker

68 studies · 4.660 personen met dyslexie
OR ≈ 1,57 voor mixed-handedness

ADHD

Non-right-handedness iets vaker

Meta-analyse: duidelijk groepsverschil voor non-right-handedness.
Links en mixed afzonderlijk: minder overtuigend.

ASS

Atypische handvoorkeur vaker

Meta-analyse: vaker non-right-, links- én mixed-handedness dan bij controles.

Groepsverschil ≠ verklaring ≠ diagnostisch kenmerk

Verschillen in handvoorkeur komen over meerdere NDD-profielen voor.

Packheiser et al. (2023) · Nastou et al. (2022) · Markou et al. (2017)

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Variatie is normaal

Geen twee breinen zijn exact hetzelfde georganiseerd.

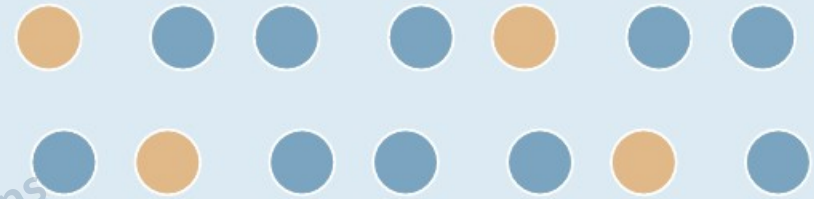

INDIVIDU

Veel variatie

ook zonder diagnose

→

GROEP

Sommige patronen komen gemiddeld vaker voor

bij verschillende NDD's

Marieke Coussens

Een groepsverschil vertelt niet hoe één individueel brein functioneert.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Schrijven = teamwork

Verschillende functies werken samen om een woord op papier te zetten.

Taal & orthografie

woorden • klanken • spelling

vooral linkszijdige taalnetwerken

Motoriek

plannen • sturen • automatiseren

motorische & premotorische netwerken

Emotie & motivatie

inspanning • stress • volhouden

limbische & frontale netwerken

Aandacht & executieve functies

starten • plannen • bijsturen

frontopariëtale netwerken

Visueel-ruimtelijk

vorm • richting • plaats op papier

pariëtale netwerken

Sensorische feedback

voelen • feedback • bijsturen

somatosensorische netwerken

Eén activiteit → meerdere functies → meerdere netwerken

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

WAT ZIT ER IN DE CONTAINER ‘LATERALISATIE PROBLEMEN’?

Verschillende zichtbare moeilijkheden krijgen één naam — maar hoeven niet dezelfde verklaring te hebben.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Eenzelfde gedrag, verschillende processen

Bij Louis formuleren we eerst meerdere hypotheses.

Taak: 26 → het getal ervoor

Marieke Coussens

Mogelijke hypotheses

Plaatswaarde

Tientallen en eenheden begrijpen

Taal / transcoding

Gesproken opdracht ↔️ geschreven getal

Aandacht & werkgeheugen

Informatie vasthouden en stappen volgen

Volgorde / ruimte

Voor–na, links–rechts, positie op papier

Automatisering

Getalrelaties snel beschikbaar

Taakbegrip

Begrijpt hij wat "ervoor" vraagt?

Zelfde observatie ≠ zelfde mechanisme ≠ zelfde interventie.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Wat onderzoek je daarna?

De observatie wordt pas klinisch bruikbaar wanneer je het patroon onderzoekt.

1. Kan Louis tellen rond 26?

vooruit • achteruit • vanaf een willekeurig getal

2. Begrijpt hij “ervoor”?

voorganger • na/voor • verbaal vs op papier

3. Waar loopt de taak vast?

instructie • volgorde • werkgeheugen • notatie

4. Is dit een patroon?

andere getallen • andere contexten • hulp nodig?

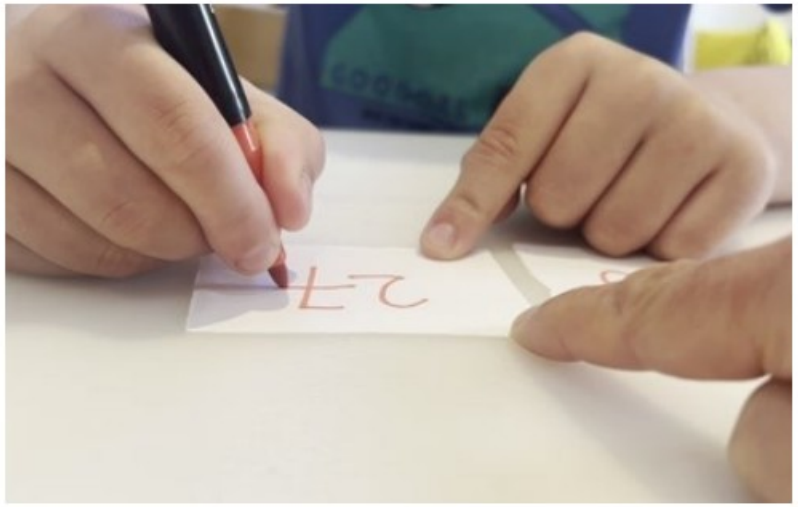
Marieke Coussens

Observeer → formuleer hypotheses → onderzoek het functioneren.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Transdiagnostisch kijken naar Seppe

Je behandelt niet de containerterm, maar het proces dat bij dit kind vastloopt.

Zichtbaar gedrag

Het antwoord komt niet vlot uit de taak “26 → ervoor”.

Meerdere hypotheses

plaatswaarde
taal/transcoding
werkgeheugen
volgorde
automatisering

Gerichte ondersteuning

afstemmen op wat bij Seppe echt vastloopt

Marieke Coussens

Van zichtbaar gedrag naar individueel functioneringsprofiel.

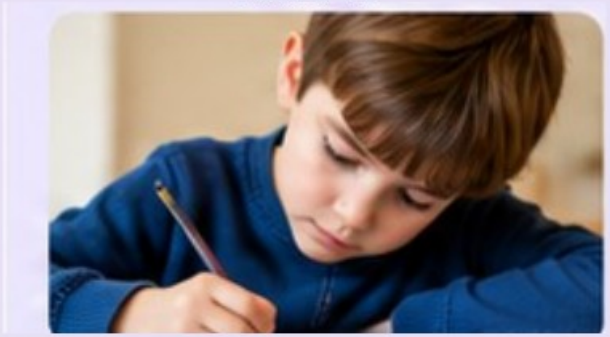
© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Hetzelfde probleem aan de buitenkant …

… kan door verschillende oorzaken ontstaan.

Voorbeeld: traag schrijven

Kind A

Motorische automatisatie kost veel inspanning.

- veel aandacht naar uitvoering
- tempo daalt

Kind B

Marieke Coussens

Aandacht en planning vragen veel capaciteit.

- moeilijk starten
- veel bijsturen

Kind C

Spelling en taal vragen veel capaciteit.

- woorden ophalen
- formuleren vertraagt

Zelfde observatie ≠ zelfde functioneringsprofiel ≠ zelfde ondersteuning

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Van observatie naar functioneringsprofiel

Kijk breder dan alleen het schrijfproduct.

1. Wat zie ik?

tempo • leesbaarheid • foutenpatroon

2. Welke functies spelen mee?

taal • aandacht/EF • motoriek • sensoriek

3. Welk patroon?

bij welke taken? • wanneer? • welke sterktes?

Marieke Coussens

4. Wat heeft dit kind nodig?

gerichte ondersteuning • strategie op maat

Observeer → formuleer hypotheses → onderzoek het functioneren

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Transdiagnostisch denken — wat betekent dat?

De term is nieuw; het klinisch redeneren deed je daarnet al.

TRANS

over grenzen heen

DIAGNOSTISCH

over diagnostische categorieën heen

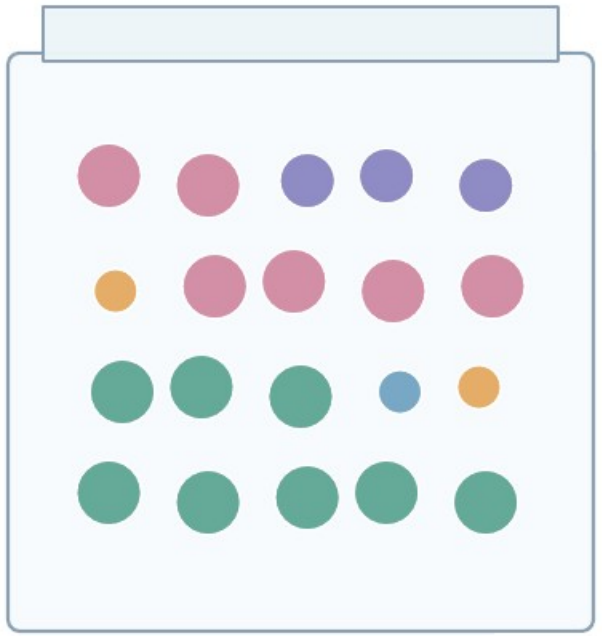
Marieke Coussens

Niet alleen kijken naar de diagnose, maar naar processen die het functioneren beïnvloeden.

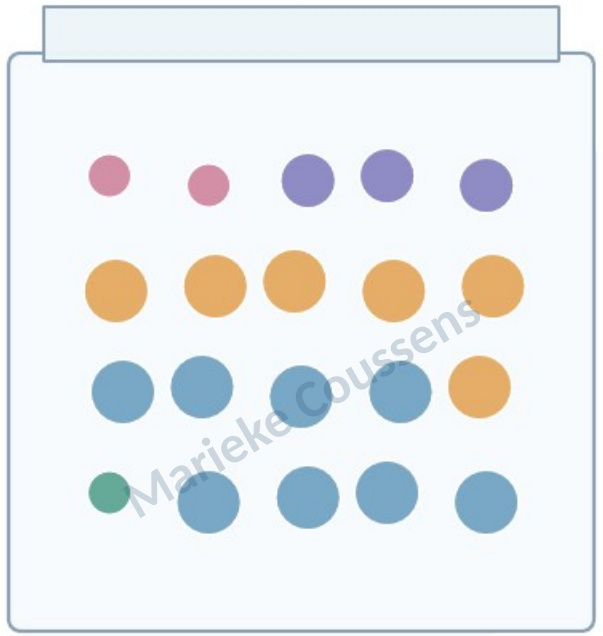
© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Waarom transdiagnostisch denken?

Amanda Kirby's 'Balls in the Bucket': dezelfde dimensies kunnen heel anders verdeeld zijn.

Profiel A

Profiel B

aandacht · motoriek · taal · sensoriek · executieve functies

Dezelfde dimensies
≠
dezelfde mix

Het individuele profiel verschilt zichtbaar.

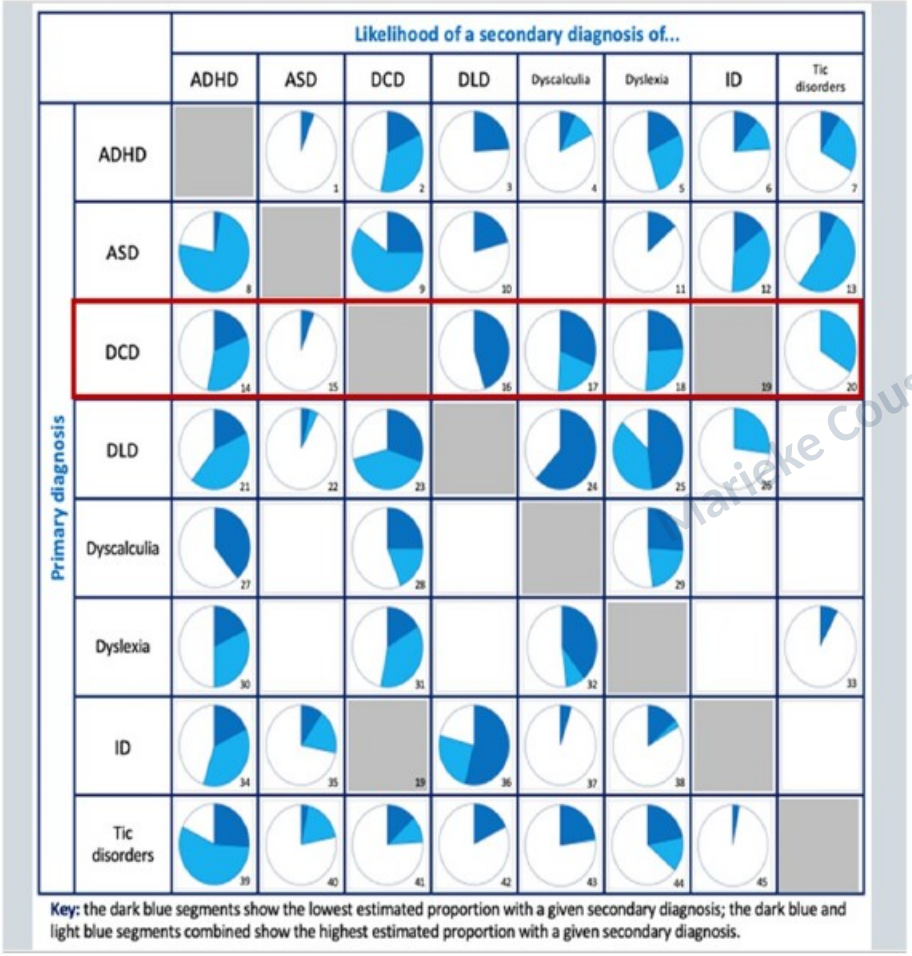
Dezelfde dimensies — andere combinatie — ander functioneringsprofiel.

Naar de "Balls in the Bucket"-metafoor van Amanda Kirby (2024) · Astle et al. (2022)

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

NDD’s komen zelden in nette vakjes

Kenmerken én diagnoses overlappen.

Marieke Coussens

OVERLAP

Co-occurrence tussen Neurodevelopmental Conditions (NDC) zoals ADHD, ASS, DCD… is frequent.

De matrix toont een patroon — geen voorspelling voor één individueel kind.

Figuur: Amanda Kirby · gebruik de matrix om het patroon van overlap te tonen, niet om percentages te memoriseren.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Maar hoe kijken we naar die verschillen?

Van verklaren wat er speelt → naar hoe we menselijke neurologische variatie begrijpen.

Marieke Coussens

NEURODIVERSITEIT

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Neurodiversiteit

Een manier om naar menselijke neurologische variatie te kijken.

UITGANGSPUNT

Neurologische verschillen horen bij menselijke variatie.

KERN

Verschil ≠ automatisch defect

Sterktes én ondersteuningsnoden in wisselwerking met taak en context.

KLINISCHE VRAAG

Wat helpt deze persoon om te functioneren en participeren?

Marieke Coussens

Verschil erkennen ≠ moeilijkheden ontkennen

Judy Singer

vroege stem in het neurodiversiteitsdenken

den Houting (2019) · Dwyer (2022) · Botha et al. (2024)

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

KIJK BREED, BEHANDEL GEFOCUST

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Terug naar Noor

De hulpvraag waarmee mama mij contacteerde.

“Lateralisatie-problemen?”

mama is logopedist

Noor was al onderzocht

MABC-2

evenwicht P9

Meskeronderzoek

andere onderdelen P16

Marieke Coussens

Conclusie die mama meekreeg:

geen lateralisatieprobleem

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

De meerwaarde van ergotherapie

Niet opnieuw hetzelfde testen — kijken naar functioneren in het dagelijks leven.

Mijn startvraag:

“Waar loopt Noor in haar dagelijks leven tegenaan?”

TAAK	**Wat vraagt de activiteit?**
KIND	**Wat lukt en wat kost moeite?**
CONTEXT	**Wanneer en waar loopt het vast?**
PARTICIPATIE	**Wat betekent dit in het dagelijks leven?**

Marieke Coussens

Van testprestatie → naar functioneringsprofiel

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Het beeld werd breder

Doorvragen veranderde de hypothese.

“lateralisatie-probleem”

→

breder Neurodivergent profiel?

Marieke Coussens

Hypothese om verder te onderzoeken — geen diagnose.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

En vandaag?

Noor zit in het vierde leerjaar.

ASS-diagnose vastgesteld

Marieke Coussens

De diagnose was niet mijn vertrekpunt.
Het dagelijks functioneren was dat wel.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Kijk breed — behandel gericht

Niet “de lateralisatie” behandelen — wel wat het functioneren belemmert.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

ONVOLDOENDE VOORUITGANG?

Herbereken je route

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Wat maakt oefenen functioneel?

Oefenen heeft het meeste effect wanneer het aansluit bij het echte leven.

Marieke Coussens

TAAKGERICHT Oefen wat het kind daadwerkelijk moet kunnen.

DOELGERICHT Vertrek van wat het kind wil of moet bereiken.

BETEKENISVOL De taak heeft waarde voor dit kind.

IN CONTEXT Oefen waar en hoe de vaardigheid nodig is.

Niet oefenen om te oefenen — oefenen om te kunnen handelen.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Hoe laat je het kind leren?

Van veel hulp naar zelfstandig ophalen — stap voor stap.

→

Marieke Coussens

→

VEEL HULP
Modelleer of doe samen.

MINDER HULP
Geef hints en gerichte feedback.

ZELF OPHALEN
Laat het kind de strategie zelf oproepen.

DOEN → OEFENEN → ZELF

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Lukt het later én elders?

Echte transfer zie je wanneer de vaardigheid buiten de oefensituatie standhoudt.

→

Marieke Coussens

→

VANDAAG
in therapie

LATER
in de klas

ELDERS
thuis / dagelijks leven

Kan het kind het later én elders?

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

“Maar we doen dit allemaal al…”

Als het moeilijk blijft, kijk opnieuw naar wat je denkt dat er speelt.

Marieke Coussens

1 **Leert het kind?**

2 **Blijft het?**

3 **Werkt het elders?**

4 **Klopt mijn hypothese?**

Niet automatisch méér van hetzelfde.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Wanneer verander je van koers?

De respons op interventie is zelf relevante informatie.

Onvoldoende vooruitgang?

Herbereken je route.

hypothese → aanpak → context → participatie

Geen vooruitgang is óók informatie.

Marieke Coussens

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

WAT HEBBEN WE GELEERD?

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

WAT HEBBEN WE GELEERD?

Vijf take-home messages

1 **Lateralisatie is niet één ding**
Brein, functie en zichtbaar gedrag zijn niet hetzelfde.

2 **Variatie en overlap zijn normaal**
Groepsverschillen voorspellen niet het individuele profiel.

3 **Hetzelfde gedrag kan verschillende verklaringen hebben**
Zelfde observatie ≠ zelfde mechanisme ≠ zelfde interventie.

Marieke Coussens

4 **Kijk breed — behandel gericht**
Taak × kind × context × participatie.

5 **Geen vooruitgang? Herzie je hypothese**
Leert het? Blijft het? Werkt het elders? Zo niet: herbereken.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

ALS JE ÉÉN DING MEE NAAR HUIS NEEMT...

KIJK BREED,
BEHANDEL
GEFOCUST

Niet:

"Is dit kind goed gelateraliseerd?"

Maar:

"Wat heeft dit kind nodig om te kunnen functioneren en participeren?"

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Q& A

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Referenties

Lateralisatie, handvoorkeur en spiegelen — klik op de DOI-link voor het artikel.

HANDVOORKEUR

Human handedness: A meta-analysis

Papadatou-Pastou et al. (2020) • Psychological Bulletin 146(6), 481–524

doi.org/10.1037/bul0000229

DYSLEXIE

Elevated levels of mixed-hand preference in dyslexia: Meta-analyses of 68 studies

Packheiser et al. (2023) • Neuroscience & Biobehavioral Reviews 154, 105420

doi.org/10.1016/j.neubiorev.2023.105420

NDD

Handedness in mental and neurodevelopmental disorders: A systematic review and second-order meta-analysis

Packheiser et al. (2025) • Psychological Bulletin 151(4), 476–512

doi.org/10.1037/bul0000471

SPIEGELEN

Reading acquisition reorganizes cortical networks for vision and language

Dehaene et al. (2010) • Science 330(6009), 1359–1364

doi.org/10.1126/science.1194140

Marieke Coussens

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Referenties

Transdiagnostisch denken en neurodiversiteit — kernbronnen.

TRANSDIAGNOSTISCH

Annual Research Review: The transdiagnostic revolution in neurodevelopmental disorders

Astle, Holmes, Kievit & Gathercole (2022) • Journal of Child Psychology and Psychiatry 63, 397–417

doi.org/10.1111/jcpp.13481

BRUG

Transdiagnostic research and the neurodiversity paradigm

Fletcher-Watson (2022) • Journal of Child Psychology and Psychiatry 63, 418–420

doi.org/10.1111/jcpp.13589

Marieke Coussens

NEURODIVERSITEIT

Neurodiversity: An insider's perspective

den Houting (2019) • Autism 23(2), 271–273

doi.org/10.1177/1362361318820762

NEURODIVERSITEIT

The neurodiversity approach(es): What are they and what do they mean for researchers?

Dwyer (2022) • Human Development 66(2), 73–92

doi.org/10.1159/000523723

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik

Marieke Coussens

Ergotherapie · onderzoek · onderwijs · praktijk

UGent	Onderzoeker / docent
Arteveldehogeschool	Docent Ergotherapie
Praktijk Kolibrie	Ergotherapeut · kinder- & jongerencoach

marieke.coussens@ugent.be

Marieke.coussens@arteveldehs.be

www.mariekecoussens.be

Marieke Coussens

Praktijk Kolibrie

Samen ontdekken wat werkt.

© dr. Marieke Coussens | 2026 | uitsluitend voor persoonlijk naslaggebruik